

In de kijker

De ‘Grote veiling’

Op 15 november 2015 vond in het Ontmoetingscentrum van Moere (Gistel) een veiling plaats, ingericht door de heemkundige kringen Gestella (Gistel), Graningate (Middelkerke) en de archeologisch-historische kring Spaenhiers (Koekelare). Hiermee waren deze kringen niet aan hun proefstuk toe.

Zo'n 15 jaar geleden vond een eerste editie plaats, zij het dan nog enkel voor de leden van Gestella. Ieder lid krijgt er sindsdien elk jaar de kans om 7 publicaties over geschiedenis, heemkunde, archeologie of familiekunde te koop aan te bieden. Volksromans kunnen niet geveild worden, maar privaatrechterlijke archieven, postkaarten, losse documenten, porseleinkaarten gaan wel onder de hamer. Een zeldzame keer betreft het geen papier. Zo wisselde ooit een wielertruitje van Johan Mueseuw van eigenaar. Soms verkopen de betrokken erfgoedorganisaties verkopen ook zelf stukken zo-

als delen van schenkingen die men in het documentatiecentrum dubbel heeft. Voor ieder voorwerp dat verkocht wordt, gaat 15% naar de vereniging. Over alternatieve financiering gesproken!

De inbreng van loten wordt onderworpen aan het goedkeurend oog van het selectiecomité dat de catalogus opmaakt. Zo moeten de ingebrachte stukken een link hebben met de eigen omgeving. Bij uitbreiding kunnen ook stukken uit de hele provincie aangetroffen worden. Dit heeft niets te maken met een kerktorenreflex, maar wel met de verwachte interesse bij de potentiële kopers. Bestuurslid Filip Debaille werd benoemd tot veilingmeester en slaat op een namiddag ongeveer 350 voorwerpen af. Sinds de samenwerking betekent dit dat iedere vereniging zo'n 110-120 loten aanbrengt.

De samenwerking kwam er op vraag van Gestella. Na 12 jaar stelde men twee problemen vast. Aan de ene kant verminderde de kwaliteit van wat werd aangeboden, aan de andere kant daalde het aantal objecten. Het gevolg was uiteraard dat de omzet daalde. Daarvoor was een logische verklaring. De eerste jaren waren de zolders als het ware onont-

© Guido Volcke

gonnen en stonden ze nog vol waardevolle objecten. Na verloop van tijd waren de meest aantrekkelijke stukken al door de handen van de veilingmeester gepasseerd. Men zag twee mogelijke pistes voor de toekomst: ofwel de veiling niet langer organiseren ofwel werken aan een schaalvergroting. Volgens Filip Debaillie koos men terecht voor schaalvergroting: 'De veiling levert nu veel minder werk op voor onze kring. We moeten niet meer zelf op zoektocht naar voldoende loten. Op de dag zelf heb je ook de

werkkracht van drie verenigingen, alsook de groep potentiële kopers is groter geworden. De opbrengst moeten we dan wel delen door drie verenigingen, maar dat betekent daarom niet dat we slechts een derde inkomsten hebben ten opzichte van vroeger. En onbetaalbaar zijn de bijkomende contacten tussen onze organisaties en de leden onderling.'

Hendrik Vandeginste
Consulent Heemkunde Vlaanderen

Buurten met erfgoed in de omgeving van Grimminge (Geraardsbergen)

Het project 'Buurten met erfgoed'¹ neemt leerlingen van basisscholen mee op zoektocht naar het erfgoed in de omgeving van hun school. Erfgoed vind je immers overal: landschappen, natuur, gebouwen, opschriften, straatnamen, verhalen, recepten, gebruiksvoorwerpen, enzovoort. De bedoeling van het project is de banden tussen de scholen en het lokaal erfgoed opnieuw aanhalen. Tussen 2012 en 2014 liepen enkele proefprojecten en vanaf 2014 gingen er op verschillende plaatsen pilootprojecten van start.

Een van die pilootprojecten vond vorig schooljaar plaats in Geraardsbergen waarbij het landschap als invalshoek werd gekozen. Daarbij werd aangesloten bij het project 'Open Kaart' van het Vlaams Kennis- en Vormingscentrum voor Natuur en Milieu De Helix. In de omgeving waren heel wat troeven voorhanden: een stiltegebied, het Raspaillebos en de rivieren de Dender en de Mark.

Open kaart

'Tijdens het traject van het project 'Open kaart' werd geprobeerd om met zoveel mogelijk mensen een afgebakend gebied te onderzoeken en in kaart te brengen', zegt Muriel Geldhof van de Helix. 'Zo willen we samen met veel verschillende mensen en groepen de regio verkennen en daarbij vragen stellen. Hoe leven mens en natuur hier samen? Welke ervaringen, bekommernissen, ideeën of controverses doen ertoe in deze regio? Zo kunnen er nieuwe

ideeën en initiatieven ontstaan voor het samenleven van mensen en van mens en natuur in deze regio.'

Naast het experimenteren met nieuwe werkvormen voor scholen om met landschappelijk erfgoed aan de slag te gaan, krijgen de resultaten van het project 'Buurten met erfgoed' ook een plek in de nieuwe participatieve expo 'Open kaart. Regio onder de loep', die in 2017 van start gaat.

Samen buurten met erfgoed

De leerkrachten van drie scholen uit de buurt kwamen vier keer samen met lokale vertegenwoordigers van de erfgoed-, natuur- en milieu-educatieve sectoren. Die momenten werden in goede banen geleid door een externe procesbegeleider van Mooss. Ook de educatieve medewerkers van de Helix en enkele stuurgroepleden waaronder een consulent van Heemkunde Vlaanderen hielpen om het project te ondersteunen. De leerkrachten kregen via creatieve brainstormmomenten en opeenvolgende bijeenkomsten input op maat van de andere deelnemers i.v.m. interessant erfgoed in de buurt van hun school. Ook drie bestuursleden van Gerardimontium, de Geraardsbergse vereniging voor lokale geschiedenis, deden uitgebreid beroep op hun geheugen en op de talrijke publicaties van de kring. Daarbij werd niet enkel informatie aangeleverd over gebouwen, natuurelementen, maar ook bijvoorbeeld over het verhaal van de brand in de buurt van één van de deelnemende scholen. Naast inhoud-

lijke input kregen de deelnemers ook methodieken mee om met het erfgoed uit de buurt aan de slag te gaan in de klas. Tijdens de terugkommomenten werden de projectideeën van de leerkrachten verrijkt met tips van de andere aanwezigen. In elk van de drie scholen groeide het oorspronkelijk idee daardoor uit tot een heel boeiend erfgoedproject rond hun buurt.

We overlopen de verschillende resultaten per school.

Sint-Lutgardisschool (Zandbergen)

Vanuit de vraag 'Wat is erfgoed' gingen de leerlingen op onderzoek in de buurt van hun school onder de deskundige leiding van creatief agoge Liesbeth Punnewaert. Sommigen gingen aan het werk met een recept van oma en maakten rijstpap, anderen gingen volksdansen en de allerkleinsten deden een fotoshoot op het kasteel van graaf De Lalaing met processiekleren die op zolder gevonden waren.

De oudsten kregen oude foto's van Zandbergen en vertrokken op fotozoektocht. Ze moesten opnieuw de foto nemen vanuit het standpunt van de fotograaf uit het verleden. Op die manier kwamen ze

tot interessante conclusies: de kartonfabriek en de gendarmerie zijn afgebroken, het klooster is in privéhanden en het gemeentehuis is vervangen door een nieuwbouw. Het domein van het kasteel bleek bovendien groter dan ze verwacht hadden: ook de vroegere hoeve, Het Hof van Lier, bleek vroeger bij het kasteel te horen. Nu is dit een zelfplukboerderij geworden. En door de verschillende interviews met mensen uit het dorp werd de verhalen van vroeger terug tot leven geroepen.

In ieder gehucht werden foto's genomen van merkwaardige of belangrijke elementen zoals de Dender, kapelletjes, de velden vol koolzaad. Nadien werden de foto's op een grote kaart van het dorp op de juiste plaats geschikt. De landkaart van Zandbergen werd in een creatieve workshop opnieuw en anders in beeld gebracht. De luchtfoto's werden door de leerlingen vertaald naar een beeldend werk op basis van lapjes stof. Het resultaat van al deze activiteiten werd tot slot gebundeld in een tentoonstelling.

Sint-Catharinaschool (Idegem)

De projectweek ging van start met een oproep naar ouders en grootouders van de leerlingen om verhalen, objecten en foto's te verzamelen over Idegem. Die vulden de informatie aan die de leerkrachten

al van de projectpartners (o.a. de heemkundige kring: zie supra het verhaal ivm de brand) gekregen had. Met deze materialen gingen de leerkrachten in de klas op een kunstzinnige manier aan de slag. Er werden enkele thema's geselecteerd die kenmerkend zijn voor Idegem: de kerk, het sas, het veer, het station, de majorettes en de fanfare. Voor een klasoverschrijdende spreekbeurt werkten de leerlingen deze thema's verder uit en mochten ze de elementen tijdens een wandeling in de kijker stellen.

De leerlingen waren verkleed en hadden visueel materiaal mee, maar het slechte weer gooide roet in het eten. De spreekbeurten moesten uiteindelijk in het klaslokaal doorgaan. Een van de resultaten was de vaststelling dat de brand in 1852 een grote impact had op de geschiedenis van het dorp. Daarom besloot de school dit thema te gebruiken voor een 'knetterend' schoolfeest. De school werd helemaal omgebouwd in de sfeer van het toenmalige dorp.

Sint-Catharinaschool (Onkerzele)

Tijdens een gps-zoektocht gingen de leerlingen op stap in de natuur én leerden ze werken met een gps-toestel. De stopplaatsen waren heel doordacht gekozen met de klemtoon op het landschappelijk erfgoed: de linde op het kerkhof, hakhoutbeheer, wapenschilden, enzovoort. De leerlingen moesten ook nadenken over hoe ze een deel van het landschap zouden invullen. Bij elke plaats hoorde een opdracht die ze ter plekke konden beantwoorden en/of uitvoeren maar er waren ook intensievere opdrachten voor in de klas.

1 Het project 'Buurten met erfgoed' wordt gefinancierd door het agentschap Onroerend Erfgoed. De inhoudelijke opvolging is in handen van een stuurgroep. De partners die in de stuurgroep zetelen zijn FARO, CANON, de cultuurcel van het Vlaams Ministerie voor Onderwijs en Vorming; EDO, Educatie voor Duurzame Ontwikkeling van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie; en Heemkunde Vlaanderen. De pilootprojecten werden in 2014-2015 begeleid door een externe procesbegeleider van Mooss.

